

Magyarul nézni

VISSZHANG - LII. évfolyam 7. szám, 2008. február 15.

[Földényi F. László írása](#) (ÉS, 2008/6.) Müller Miklós gyűjteményéről egy ünnepi köszöntő, de mivel publikálva lett, eltűnődhetünk azon a furcsa betegségen, amely számos esztétát gyötör. Ez pedig a provincializmustól való félelem, az a kishitűség, hogy az elképzelt kulturális nagyhatalomnál kell igazolást nyerni, a periférián született műveket valahogy elfogadtatni. A magyar sajátosságtól nem kell és nem is lehet megszabadulni. Az a fojtó, "hermetikusan zárt burok" nem létezik, csak az emberi elme képzelete, így a művek kiteljesedésének nem gátja. Attól nem lesznek jobbak, sem rosszabbak a művek, ha a régióhoz kapcsolódó sajátosságokat tagadjuk, vagy épp azt tartjuk a művek lényegének. A nemzeti, etnikai vagy kisebb közösséghez köthető másság természetes velejárója a műveknek, a "képzőművészet egyetemes nyelve" nem létezik, épp az ilyen általánosíthatatlan érdekességek miatt gazdag és kiapadhatatlan. Ez a lefejtetetlen karakter a jó munkát gazdagítja, a silány munkát még közönségesebbé teszi. Az egyetemes értékű művek gazdagítják a helyi, sajátos értékrendeket azáltal, hogy a provinciálisnak tűnő hagyományt egyéni módon megújítják. Az írásban említett Korniss Dezső művészetére leginkább jellemző a népi motívumok feldolgozása, átültetése elvont műveibe.

Sokszor érzem, hogy elhangzott megnyitászöveget utólag publikálni fölösleges, különösen, ha félreérthető. A provincializmus elleni harc által jön létre az a kishitűség, amely által ilyen provinciálisan kell bizonygatni a magyar festészet kvalitását. Számomra érthetetlen, hogy egy tapasztalt író hogyan gabalyodhat bele ilyen képzelt problémákba, hogy "a magyar művészet zárt burkában, amely távol, Európa fölött lebeg, titokzatosan, úgy, hogy a magyarokon kívül senkinek nincsen hozzá kulcsa".

Gaál József

festőművész, egyetemi docens